

Marraskuu 2025

EK:n selvitys sääntelystä aiheutuvista kustannuksista

Esipuhe

Tervetuloa lukemaan EK:n sääntelystä aiheutuvia kustannuksia koskevaa selvitystä!

Selvityksen luvut osoittavat, että sääntelyä sujuvoittamalla ja ylisääntelyä karsimalla voidaan parantaa kilpailukykyä ja vauhdittaa kasvua. Tällaista potentiaalia kannattaa tavoitella, eikä se välttämättä vaadi sääntelyn tavoitteiden hylkäämistä, vaan asioiden tekemistä fiksummin.

EK on tehnyt ja tekee omia esityksiään siitä, miten hallinnollista taakkaa ja ylisääntelyä voidaan välttää. Kannustamme tähän myös kaikkia muita, jotka ovat kiinnostuneet Suomen kilpailukyvystä ja kasvusta.

Jyri Häkämies

Toimitusjohtaja, EK

Lukujen taustalla

Haastattelimme kevään 2025 aikana yhteensä 19 suomalaista yritystä sääntelystä aiheutuvista kustannuksista.

Haastatteluista 8 kohdistui Helsingin pörssin päälistalla oleviin yhtiöihin ja 11 pörssin ulkopuolisiin yhtiöihin.

Laadimme haastatteluiden pohjalta jäsenyrityskyselyt, joihin vastasi yhteensä 238 yritystä, joiden havainnot on huomioitu tässä selvityksessä.

Haastatteluiden ja kyselyiden pohjalta olemme laatineet suuntaa-antavat arviot sääntelystä aiheutuvista kustannuksista eri yrityskategorioille.

Kiitokset tämän selvityksen onnistumisesta kuuluu kaikille niille 19 jäsenyritykselle, jotka päättivät osallistua haastatteluihimme, laskea sääntelystä aiheutuvia kustannuksia sekä havainnollistaa näiden taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Kiitos kuuluu myös kyselyihimme vastanneille 238 yritykselle sekä selvityksen tekemisessä avustaneelle Itä-Suomen yliopiston lainsäädäntötutkimuksen tutkimusryhmälle ja EK:n liittoyhteisön asiantuntijoille.

Kasper Sass

Avustava asiantuntija, Yrityslainsäädäntö EK

Säätelystä aiheutuneet kustannukset vuonna 2024

2,0–2,5 %

Suhde Suomen vuoden
2024 BKT:hen

5,6–7,0 MRD

Säätelystä aiheutuvat
kokonaiskustannukset

2,6 %

Yhteisöverotuksen
suhde Suomen vuoden
2024 BKT:hen

7,1 MRD

Yhteisöverokertymä

EU-säätelyä koskevat valikoidut palat

+729 %

1994-2024: EU-asetuksien ja -direktiivien määrällinen kasvu

+0,75 %

1999-2009: EU-säätelyn sanamäärän kasvu

+94,6%

2009-2024: EU-säätelyn sanamäärän kasvu

Tiettyjen EU-sääntelyiden kustannukset

140 MEUR

Kestävyysraportointivel
voitteet*

69 MEUR

Arvoketjuja koskeva
sääntely*

327 MEUR

Tietosuojasääntely**

536 MEUR

Yhteensä

Sisällysluettelo

Tausta

EU-sääntelyä koskevat valikoidut palat

EU-sääntelyn kasvu

Brysselin uudet tuulet

Kansallinen ulottuvuus

Selvitys sääntelystä aiheutuneista kustannuksista

Mitä ovat sääntelystä aiheutuvat kustannukset?

Mitä kustannusarvioitamme tulkittaessa on huomioitava?

a) Liikevaihdoltaan 5-10 miljoonan euron suuruinen yritys

b) Liikevaihdoltaan 10-100 miljoonan euron suuruinen yritys

c) Liikevaihdoltaan 100-1000 miljoonan euron suuruinen yritys

d) Liikevaihdoltaan yli miljardin euron suuruinen yritys

Kokonaisarvion laskeminen

10	<u>Yritysten kokonaismäärä liikevaihdon perusteella</u>	23
11	<u>Sääntelyn keskimääräiset kustannukset</u>	24
12	<u>Sääntelystä aiheutuvat kokonaiskustannukset</u>	25
13	<u>I: Sääntelystä aiheutuneet kustannukset vuonna 2024</u>	26
14	<u>Tiettyjen EU-sääntelyiden kustannukset</u>	27
	<u>II: Tiettyjen EU-sääntelyiden kustannukset vuonna 2024</u>	28
15		
16	<u>Case study I: Kestävyyssraportointivelvoitteiden kustannukset</u>	29
17	<u>Kestävyyssraportointivelvoitteet käytännössä</u>	30
18	<u>Kestävyyssraportoinnista aiheutuneet kustannukset</u>	31
19	<u>Yhteenveto</u>	32
20		
21	<u>Case study II: “Pörssilisästä” aiheutuneet kustannukset</u>	33
22	<u>Mikä ihmeen pörssilisä?</u>	34

Sisällysluettelo

<u>Pörssilisästä aiheutuneet kustannukset</u>	35	<u>Esimerkkejä Tanskasta?</u>	46
<u>Yhteenveto</u>	36	<u>Esimerkkejä Saksasta?</u>	47
<u>Mitä tarkastelemamme sääntelykokonaisuudet pitävät sisällään?</u>	37	<u>Mitä muuta on otettava huomioon?</u>	48
a) <u>Sääntelykokonaisuudet</u>	38	<u>...Paljonkin</u>	49
b) <u>Sääntelykokonaisuudet</u>	39	<u>Esimerkkinä tietosuojasääntely</u>	50
		<u>Esimerkkinä kemianteollisuus</u>	51
<u>Kuinka suuren osuuden sääntely vie yritysten työajasta?</u>	40	<u>Lähteet</u>	53
<u>Valikoidut nostot yritysten arjesta</u>	41		
<u>Yritysjohdajien ja henkilöstön kuormitus</u>	42		
<u>Kuinka sääntelystä aiheutuvia kustannuksia voitaisiin vähentää?</u>	43		
<u>Kansalliset pyrkimykset yritysten taakan vähentämiseksi</u>	44		
<u>Valikoidut lainaukset yrityksiltä</u>	45		

Marraskuu 2025

EK:n selvitys sääntelystä aiheutuvista kustannuksista

Tausta

Sääntelystä aiheutuvat kustannukset ja niiden vähentämiseen liittyvät pyrkimykset eivät ole uusi aihe sen enempää Suomen kuin Euroopan unionin tasolla.

Euroopan unionin toimesta EU-sääntelyn laatuun alettiin kiinnittää kasvavassa määrin jo vuosia ennen Suomen EU-jäsenyyttä.

Eräänä merkkipaaluna voidaan pitää Euroopan komission toimesta vuonna 2007 käynnistettyä hallinnollisen taakan keventämiseen pyrkintä ohjelmaa, jonka saavutukset niin Suomessa kuin EU-tasolla jäivät kyseenalaisiksi:

- a) Suomessa hallinnollista taakkaa pyrittiin keventämään yhteensä 25 prosentilla, mutta ohjelmaa koskevien raporttien perusteella taakkaa onnistuttiin keventämään lopulta ainoastaan alle yhden prosentin verran.
- b) EU:n virallisten lähteiden perusteella 25 prosentin tavoite saavutettiin. Laskelmissa ei kuitenkaan otettu huomioon niitä sääntelytoimia, jotka samanaikaisesti lisäsivät taakkaa eikä niitä muutoksia, joita komission keventämisehdotuksiin kohdistui myöhemmässä EU-lainsäädäntöprosessissa.

EU-säätelyä koskevat valikoidut palat

+729 %

1994-2024: EU-asetuksien ja -direktiivien määrällinen kasvu

+0,75 %

1999-2009: EU-säätelyn sanamäärän kasvu

+94,6%

2009-2024: EU-säätelyn sanamäärän kasvu

EU-säätelyn kasvu

Asetusten ja direktiivien määrä on kasvanut eksponentiaalisesti vuosien 1994 ja 2024 välillä.

Vuoden 2010 jälkeen säätelyn sanamäärä on lähtenyt kasvuun, minkä seurauksena asetuksista ja direktiiveistä on tullut aiempaa teknisempiä ja vaikeaselkoisempia.

Vuonna 2024 julkaistut Enrico Lettan ja Mario Draghin raportit peräänkuuluttivat EU-säätelyn yksinkertaistamista EU:n kilpailukyvyn elvyttämiseksi.

Draghin raportti painotti sitä tosiasiaa, että yli puolet (55 %) EU-alueelle sijoittuneista pk-yrityksistä piti säätelyä liiketoimintansa suurimpana haasteena.

Brysselin uudet tuulet

Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on asettanut tavoitteeksi yritysten raportointitaakan vähentämisen 25 prosentilla ja pk-yritysten osalta 35 prosentilla.

Sääntelyn yksinkertaistaminen on huomioitu Euroopan komission sisämarkkinastrategiassa, jonka tavoitteena on vähentää sääntelystä aiheutuvia kustannuksia ja parantaa yritysten tuottavuutta.

Käytännössä sääntelyä pyritään yksinkertaistamaan niin sanottujen omnibus-pakettien avulla, joissa käsitellään useisiin eri sääntelykokonaisuuksia kohdistuvia muutosehdotuksia yhtenä kokonaisuutena.

Kansallinen ulottuvuus

Lettan raportin mukaan noin 80 prosenttia jäsenvaltioiden kansallisesta sääntelystä pohjautuu Brysselissä tehtyihin päätöksiin. Saksasta saatujen havaintojen perusteella noin 70 prosenttia yrityksille aiheutuvista compliance-kustannuksista johtuu EU-sääntelystä.

Selvityksessämme Suomessa liiketoimintaa harjoittavat yritykset toivat esiin kustannusintensiivistä EU-sääntelyä sekä esimerkkejä kotimaisesta sääntelystä ja viranomaistoiminnasta, jotka ovat aiheuttaneet yrityksille ylimääräisiä kustannuksia.

Sääntelystä aiheutuvista kustannuksista keskusteltaessa on huomioitava ilmiön moninaisuus: EU-tasolta kumpuava sääntely, kansallinen lisäsääntely (niin sanottu gold-plating), puhtaasti kansallista alkuperää oleva sääntely, direktiivien tavoitteiden saavuttamiseksi tehdyt lainsäädäntöratkaisut sekä sääntelyn tulkinta ja noudattamisen valvonta viranomaistahojen toimesta.

Selvitys sääntelystä aiheutuneista kustannuksista

Tarkastelemamme sääntelykokonaisuudet

1. Arvopaperimarkkinat
2. Taloudellinen raportointi
3. Verovelvoitteet
4. Kestävyysraportointi
5. Työnantajana toimiminen
6. Tietosuojavelvoitteet
7. Arvoketjuihin kohdistuva sääntely
8. Viranomaisten ja muiden yhtiöiden lakisääteiset tietopyynnöt
9. Ympäristösääntely
10. Toimialakohtainen sääntely

Tarkastelemamme yrityskategoriat

1. Liikevaihto 5-10 miljoonaa euroa (68 yritystä)
2. Liikevaihto 10-100 miljoonaa euroa (137 yritystä)
3. Liikevaihto 100-1000 miljoonaa euroa (40 yritystä)
4. Liikevaihto yli miljardi euroa (12 yritystä)

Mitä ovat sääntelystä aiheutuvat kustannukset?

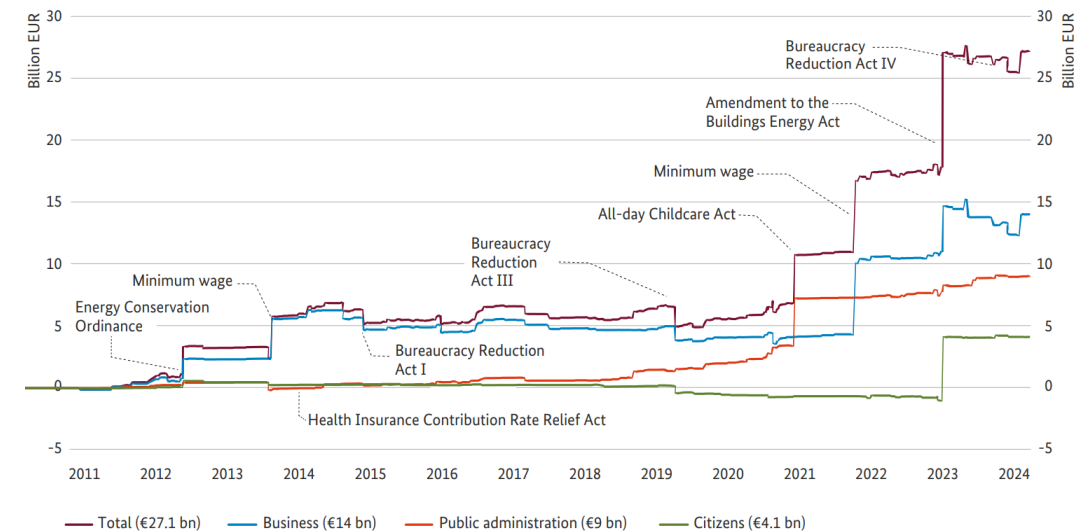
Vaikutukset liiketoimintaan

Sääntelystä aiheutuvat kustannukset tarkoittavat euromääräisiä kustannuksia, jotka muodostuvat yrityksen henkilöstön käyttämästä sisäisestä työajasta ja/tai ulkoisten asiantuntijapalveluiden hankinnoista:

- Mikäli kyseessä ei ole yrityksen liiketoimintaa tehostava sääntely, kustannukset heikentävät yrityksen investointikykyä, kaventavat mahdollisuuksia maksaa palkkioita ja lisäävät painetta nostaa tuotteiden ja palveluiden hintoja.
- Mikäli kustannuksia ei pystytä sisällyttämään hintoihin, yrityksen voittomarginaalit kaventuvat, jonka myötä yrityksen veron- ja osingonmaksu kyky heikentyvät.

Kustannukset maksavat viime kädessä yksityishenkilöt: yrityksen johto ja työntekijät menetettyinä palkkioina, kuluttaja kohonneina hintoina, osakkeenomistaja menetettyinä tuloina ja viime kädessä kansalainen veronmaksajana.

Seuraaminen ja laskeminen

- Saksassa hyödynnetään sääntelystä aiheutuvia kustannuksia seuraavaa indeksiä (ks. kuva)
- Ruotsissa sääntelystä aiheutuvia kustannuksia seurataan suhteessa maan bruttokansantuotteeseen (vuonna 2024 noin 6% suhde)

Mitä kustannusarvioitamme tulkittaessa on huomioitava?

Kustannusarviomme edustavat vuoden 2024 keskimääräisiä kustannusarvioita, pyöristettyinä lähimpään viiteentuhanteen euroon. Arviomme eivät sisällä veroja, pakollisia sosiaaliturvamaksuja tai sääntelystä mahdollisesti aiheutuvia kustannushyötyjä.

Sääntelyn kustannushyötyjen kvantifiointi ja niiden punnitseminen sääntelystä aiheutuviin rasitteisiin nähden on erityisen haastavaa. Tätä havainnollistaa se, että 68 prosenttia Suomen lainsäädännön arviointineuvoston arvioimista hallituksen esityksistä sisälsi puutteita kustannusten ja hyötyjen määrällisissä arvioissa sekä niiden kuvauksissa. Muun muassa tästä syystä tällaisia arvioita ei ole sisällytetty tähän raporttiin.

Koska taloudellista raportointia tehdään myös yritysten omien liiketoimintatarpeiden vuoksi, taulukoissa esitetään se osuus taloudellisen raportoinnin kustannuksista, jonka yritykset katsovat liiketoimintansa kannalta tarpeettomaksi (keskimäärin 48%).

Tietyt kustannusarviot koskevat kaikkia tiettyyn luokkaan kuuluvia yrityksiä, kun taas toiset eivät.

Esimerkiksi ympäristösääntely koski keskimäärin 59 % yrityksistä; jos ympäristösääntely koskee yritystä, sen aiheuttamat kustannukset ovat suuremmat kuin taulukoissa esitetyt.

Arvoketjusääntely, tietopyynnöt, toimialakohtainen sääntely ja kestävyysraportointivelvoitteet on esitetty vastaavilla prosenttiosuuksilla.

Kestävyysraportointivelvoitteista ja arvoketjusääntelystä aiheutuvia kustannuksia ei ole tarkasteltu yrityksille, joiden liikevaihto on alle 100 miljoonaa euroa. Sen sijaan näiden yritysten osalta on tarkasteltu tietopyyntöihin vastaamisesta aiheutuvia kustannuksia.

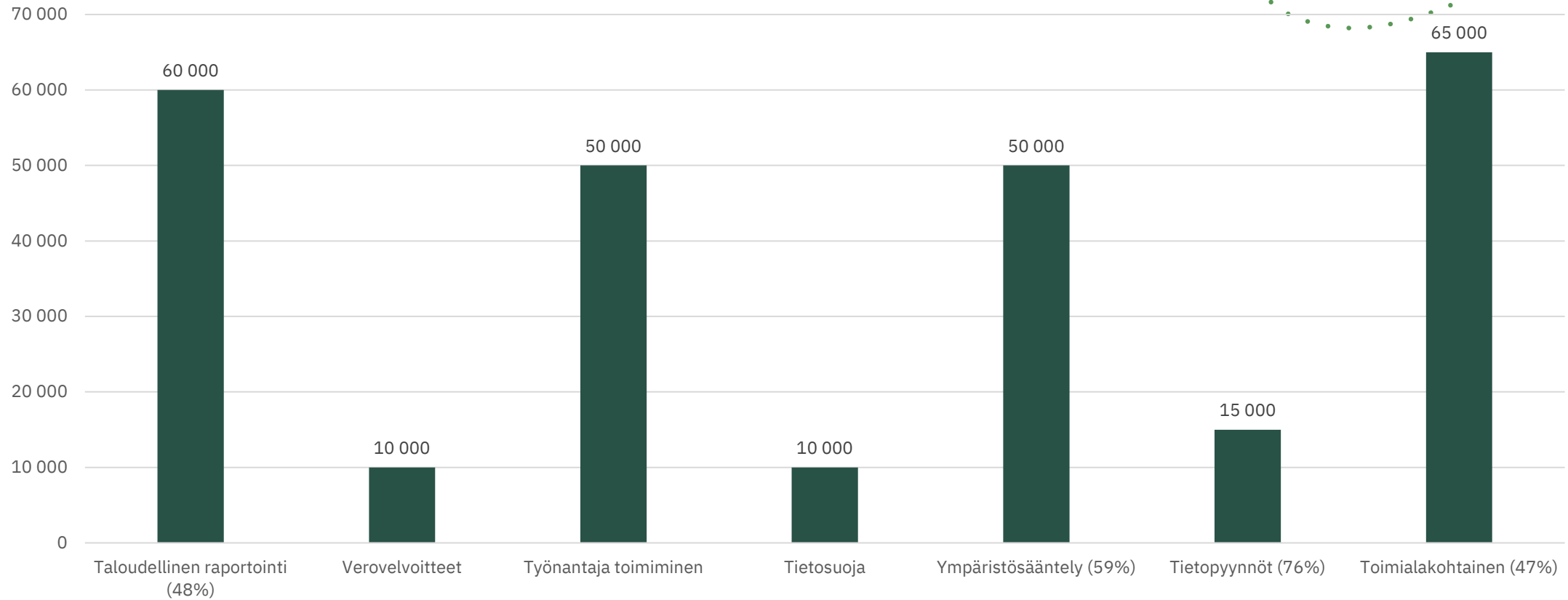
Taulukoiden oikeassa yläkulmassa esitetään keskimääräiset sääntelykustannukset yritystä kohden sekä niiden yritysten määrä, jotka osallistuivat tutkimukseemme haastattelujen tai kyselyiden kautta.

a) Liikevaihdoltaan 5-10 miljoonan euron suuruinen yritys

EUR / SÄÄNTELY

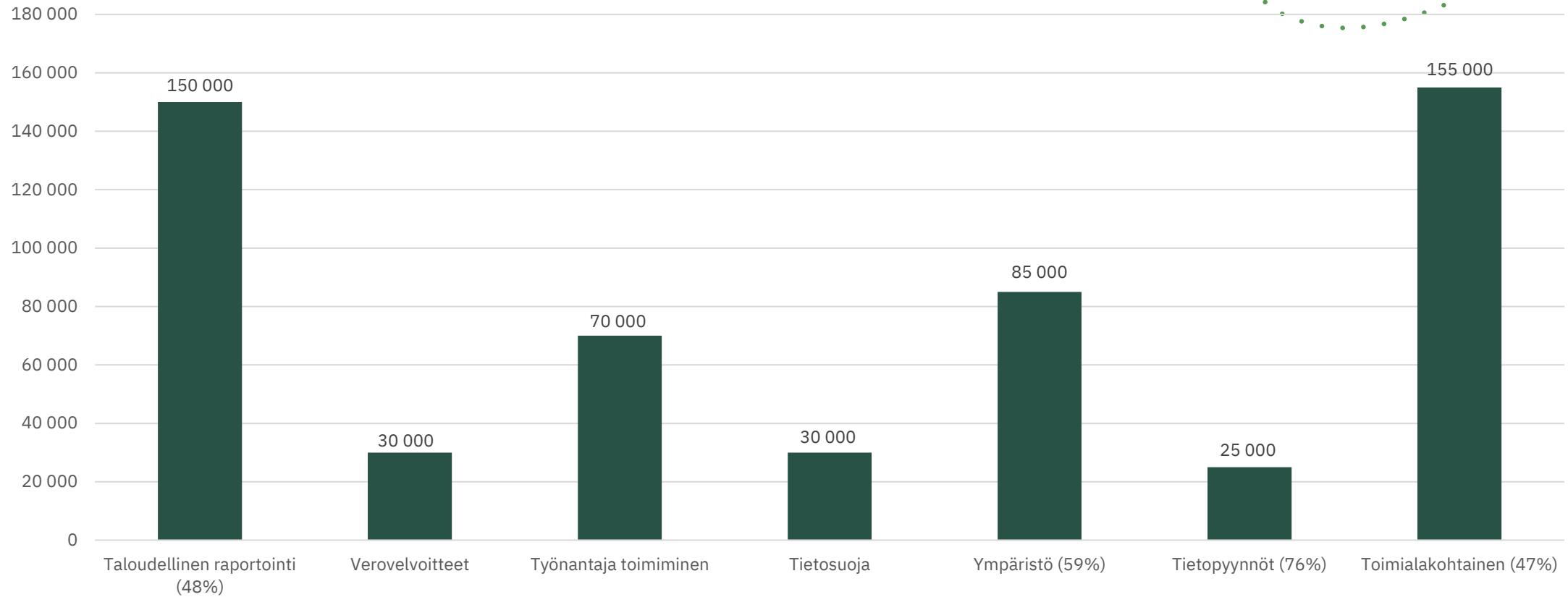
Kustannuskeskiarvo: 260 000 euroa (68 yritystä)

b) Liikevaihdoltaan 10-100 miljoonan euron suuruinen yritys

EUR / SÄÄNTELY

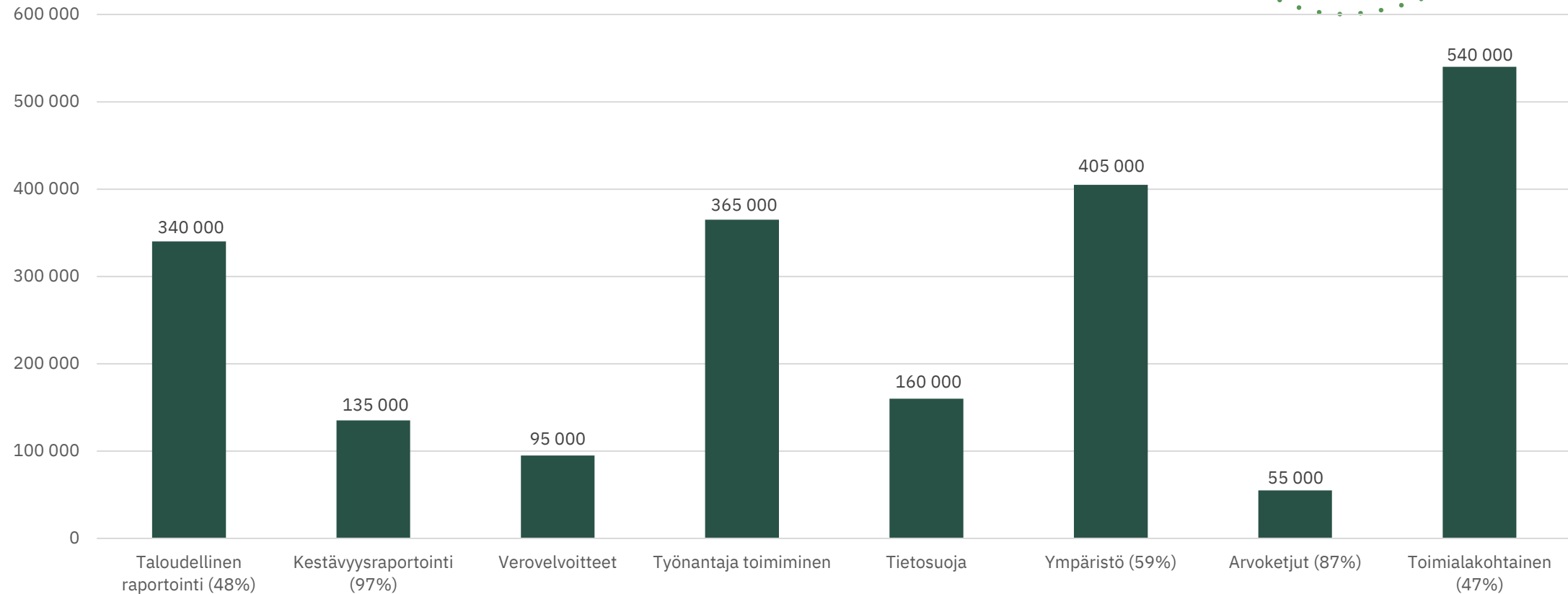
Kustannuskeskiarvo: 545 000 euroa (137 yritystä)

c) Liikevaihdoltaan 100-1000 miljoonan euron suuruinen yritys

EUR / SÄÄNTELY

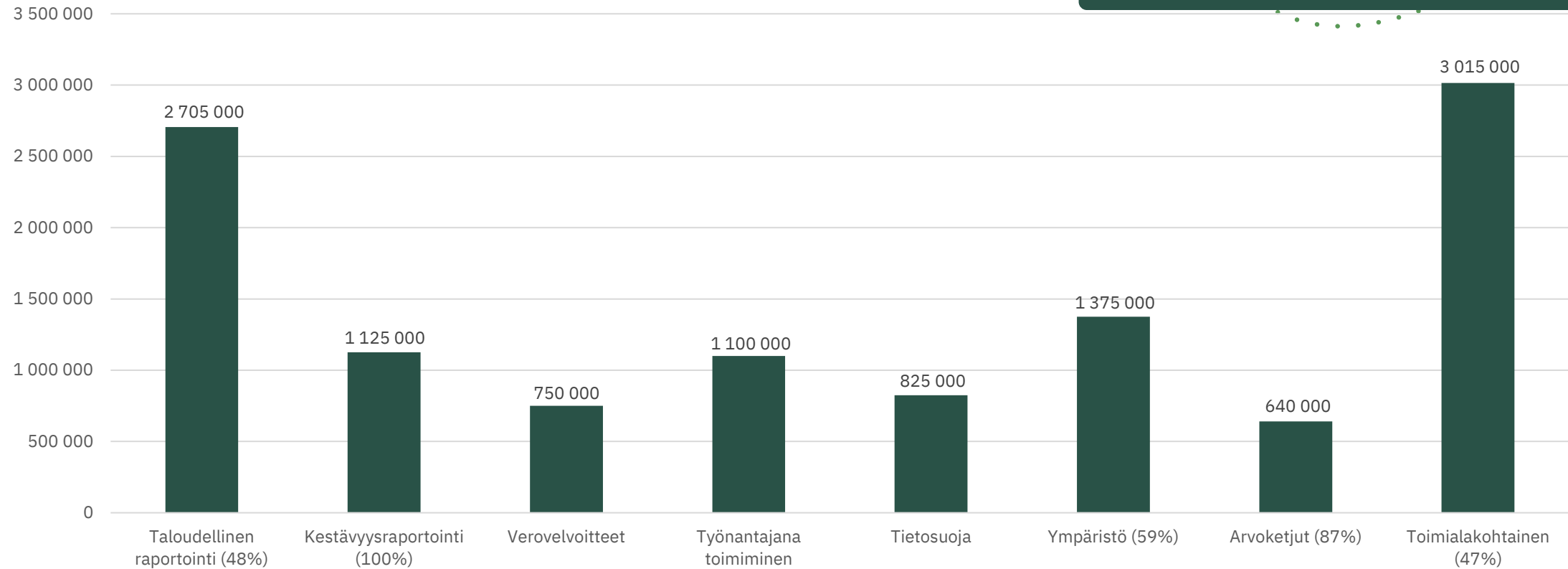
Kustannuskeskiarvo: 2,1 miljoonaa euroa (40 yritystä)

d) Liikevaihdoltaan yli miljardin euron suuruinen yritys

EUR / SÄÄNTELY

Kustannuskeskiarvo: 11,5 miljoonaa euroa (12 yritystä)

Kokonaisarvion laskeminen

- a) Koska arvioimme sääntelystä aiheutuneet kustannukset selvitykseen osallistuneiden yritysten liikevaihdon perusteella, jouduimme tilamaan Tilastokeskukselta tiedon näiden yritysten kokonaismääristä Suomessa per yrityskategoria (ks. dia 23).
- b) Tämän jälkeen laskimme yhteen sääntelystä aiheutuneet kustannukset ja suhteutimme ne Suomen vuoden 2024 bruttokansantuotteeseen.
 - i. Selkeyden vuoksi olemme jättäneet arvopaperimarkkinasääntelyä koskevat kustannukset arvioidemme ulkopuolelle (ks. diat 34–36, 38).
 - ii. Koska emme ole tarkastelleet selvityksessämme liikevaihdoltaan alle viiden miljoonan euron suuruisia yrityksiä, voimme esittää näiden yritysten osalta ainoastaan kustannuksien oletetun maksimimäärän.
- d. Lopuksi voimme esittää tiettyjen EU-sääntelyiden aiheuttamat kokonaiskustannukset.

Yritysten määrä liikevaihdon perusteella vuonna 2024*

Yrityksen kokoluokka	Yritysten määrä	Keskimääräinen liikevaihto	Yhteenlaskettu liikevaihto
Alle 5 MEUR	472 802	190 660	90 144 384 230
5-10 MEUR	4 405	7 005 123	30 857 568 756
10-100 MEUR	4 734	27 469 760	130 041 844 316
100-1000 MEUR	598	260 897 220	156 016 537 639
Yli 1000 MEUR	55	2 507 770 856	137 927 397 091

80,2%
Liike-
vaihdosta

Sääntelyn keskimääräiset kustannukset

Liikevaihdoltaan 5-10 miljoonan euron suuruiset yritykset (4,405 kpl)

Kustannuksien keskiarvo $\approx$ 260 000 euroa.

Yhteensä $\approx$ 1,15 miljardia euroa.

Liikevaihdoltaan 10-100 miljoonan euron suuruiset yritykset (4,734 kpl)

Kustannuksien keskiarvo $\approx$ 545 000 euroa.

Yhteensä $\approx$ 2,58 miljardia euroa.

Liikevaihdoltaan 100-1000 miljoonan euron suuruiset yritykset (598 kpl)

Kustannuksien keskiarvo $\approx$ 2,1 miljoonaa euroa.

Yhteensä $\approx$ 1,25 miljardia euroa

Liikevaihdoltaan yli miljardin euron suuruiset yritykset (55 kpl)

Kustannuksien keskiarvo $\approx$ 11,5 miljoonaa euroa.

Yhteensä $\approx$ 634 miljoonaa euroa.

Yhteensä

$\approx$ 5,61 miljardia euroa.

*Tällä dialla esitetyt kustannukset eivät ole suoria laskelmia, vaan perustuvat selvityksemme tarkempiin tietoihin. Esimerkiksi 11,5 miljoonaa euroa kerrottuna 55:llä ei ole yhtä kuin 634 miljoonaa euroa.

Säätelystä aiheutuvat kokonaiskustannukset

Liikevaihdoltaan alle 5 miljoonan suuruiset yritykset

Säätelystä aiheutuneet kustannukset tarkastelemiemme yrityskategorioiden osalta ovat 5,61 miljardia euroa.

Arvion ulkopuolelle jäävät liikevaihdoltaan alle 5 miljoonan suuruiset yritykset, jotka muodostavat yritysmäärässä mitattuna suuren osan suomalaisista yrityksistä $\approx 97,9\%$

Liikevaihdossa mitattuna arvioidemme ulkopuolelle jää kuitenkin ainoastaan 19,8% suomalaisista yrityksistä.

Liikevaihtoa koskeva suhdeluvun perusteella voimme tehdä karkean arvioi siitä, että säätelystä aiheutuvat kokonaiskustannukset ovat enintään 7,0 miljardia euroa.

Säätelystä aiheutuvat kustannukset yhteensä

$\approx 5,6\text{--}7,0$ miljardia euroa

Suhde Suomen vuoden 2024 bruttokansantuotteeseen

$\approx 2,0\text{--}2,5$ prosenttia

I: Sääntelystä aiheutuneet kustannukset vuonna 2024

2,0–2,5 %

Suhde Suomen vuoden
2024 BKT:hen

5,6–7,0 MRD

Sääntelystä aiheutuvat
kokonaiskustannukset

2,6 %

Yhteisöverotuksen
suhde Suomen vuoden
2024 BKT:hen

7,1 MRD

Yhteisöverokertymä

Tiettyjen EU-säätelyiden kustannukset

Suurimmalle osalle tarkastelemistamme säätelykokonaisuuksista reunaehdot muodostaa EU-säätely.

- a) Tästä hyvänä esimerkkinä toimii ympäristösäätely.
- b) Työnantaja toimimisen ja verosäätelyn voidaan puolestaan katsoa kokonaisuuksiksi, jotka ovat pysyneet merkittävimmit osin kansallisessa päätäntävallassa.

Suomen perspektiivistä puhtaaksi EU-säätelyksi voidaan katsoa kestävyysraportointivelvoitteet ja arvoketjuja koskevat säätelykokonaisuudet. Myös tietosuojasäätely pohjautuu lähes yksinomaan EU-säätelyyn.

Näiden säätelykokonaisuuksien osalta voimme laskea seuraavat kokonaisarviot vuoden 2024 osalta:

- a) Arvoketjuja koskeva säätely: 69 miljoonaa euroa*
- b) Kestävyysraportointivelvoitteet: 140 miljoonaa euroa*
- c) Tietosuojasäätely: 327 miljoonaa euroa**

II: Tiettyjen EU-säätelyiden kustannukset

140 MEUR

Kestävyysraportointivel
voitteet*

69 MEUR

Arvoketjuja koskeva
säätely*

327 MEUR

Tietosuojasäätely**

536 MEUR

Yhteensä

CASE STUDY I

Kestävyysraportointivelvoitteiden kustannukset

Kestävyysraportointivelvoitteet käytännössä

Vaikka kestävyysraportointivelvoitteet tulivat vuonna 2024 voimaan vain suurten pörssiyritysten osalta, on selvityksemme perusteella raportointivelvoitteista aiheutunut kustannuksia kaikille tarkastelemillemme yrityskategorioille.

Kestävyysraportointivelvoitteista aiheutuneet kustannukset riippuvat pitkälti yrityksen asemasta:

- a) Jos yritys oli suuren kansainvälisen konsernin suomalainen tytäryhtiö, kestävyysraportointivelvoitteista aiheutui kustannuksia konsernin emoyhtiölle raportoinnista;
- b) Jos yritys kuului konserniin, jonka osalta kestävyysraportointivelvoitteiden oli tarkoitus tulla voimaan tulevina vuosina, raportointivelvoitteisiin valmistautumisesta aiheutui kustannuksia;
- c) Jos yritys joutui toimittamaan tietoja arvoketjussa ylempänä olevalle yritykselle, jota kestävyysraportointivelvoitteet koskivat, tietojen keruusta ja toimittamisesta aiheutui kustannuksia;
- d) Jos yritys kuului kestävyysraportointivelvoitteiden ensimmäiseen aaltoon, kustannuksia aiheutui kestävyysraportointiin valmistautumisesta, kaksoisolennaisuusanalyysin tekemisestä, sisäisistä koulutuksista ja työstä, raportin varmentamisesta, julkaisemisesta ja muista vastaavista tehtävistä.

Kestävyysraportoinnista aiheutuneet kustannukset

Kestävyysraportointivelvoitteista aiheutui suomalaiselle elinkeinoelämälle vuonna 2024 kokonaisuudessaan noin 140 miljoonaa euron suuret kustannukset:

- a) Ensimmäisen aallon yritykset
 - Keskiarvo: 680 000 euroa
 - Kokonaiskustannukset: 68 miljoonaa euroa
- b) Raportointivelvoitteisiin valmistautuneet yritykset
 - Keskiarvo: 130 000 euroa
 - Kokonaiskustannukset: 72 miljoonaa euroa

Kustannusarvioimme ulkopuolelle jäävät liikevaihdoltaan alle 100 miljoonan yritykset, jotka ovat valmistautuneet kestävyysraportointivelvoitteiden voimaansaattamiseen.

Kustannusarvioimme perustuvat selvityksemme perusteella pörssiyrityksille arvioiduista kestävyysraportointivelvoitteiden keskimääräisistä kustannuksista, jotka on kerrottu kestävyysraportointivelvoitteiden ensimmäiseen aaltoon kuuluvien pörssiyritysten kokonaismäärällä*.

Selvityksemme perusteella kustannusten suuruuteen on vaikuttanut yritysten valmius saattaa kestävyysraportointivelvoitteiden mukaiset vaatimukset osaksi liiketoimintaansa. Jos yrityksillä oli taustalla vuosien mittainen kestävyystyö sekä olemassa olevat järjestelmät ja prosessit tiedonkeruuta varten, ei raportointivelvoitteiden omaksuminen ollut yhtä vaativa toimenpide kuin niillä yrityksillä, jotka joutuivat rakentamaan raportoinnin ”tyhjästä”.

*HE 79/2025: ensimmäinen aalto: noin 100 yritystä (pörssilistatut suuryritykset)

Yhteenveto

Vuonna 2024 kestävyysraportointivelvoitteet aiheuttivat yrityksille merkittäviä kustannuksia, sillä kyseessä oli ensimmäinen vuosi uusien vaatimusten mukaisessa raportoinnissa.

- a) Siirtymävaihe edellytti investointeja muun muassa raportointijärjestelmiin, henkilöstöön ja ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin.
- b) On huomionarvoista, että Saksasta saatujen havaintojen perusteella CSRD alkuperäisessä muodossaan olisi aiheuttanut saksalaisille yrityksille mittaushistorian suurimmat byrokratiakustannukset (ks.dia 47).

Kustannustaso on jatkossa laskemassa, vaikka raportointi säilyy edelleen taloudellisesti merkittävänä kokonaisuutena.

EU-tasolla velvoitteita ollaan parhaillaan yksinkertaistamassa ja karsimassa, mikä keventää yritysten taakkaa tulevina vuosina.

Lisäksi niin sanotuille toisen aallon yrityksille ollaan myöntämässä kahden vuoden lisääaikaa velvoitteiden täyttämiseen, ja tavoitteena on vapauttaa ne raportointivelvoitteista kokonaan. Näillä muutoksilla on olennainen rooli kustannusten maltillisena pitämisessä lähitulevaisuudessa.

CASE STUDY II

“Pörssilisästä” aiheutuneet kustannukset

Mikä ihmeen pörssilisä?

Selvitykseemme osallistui yhteensä 21 pörssiyritystä seuraavista yrityskategorioista:

- a) Liikevaihdoltaan yli miljardin euron suuruinen yritys
- b) Liikevaihdoltaan 100-1000 miljoonan euron suuruinen yritys
- c) Liikevaihdoltaan 10-100 miljoonan euron suuruinen yritys

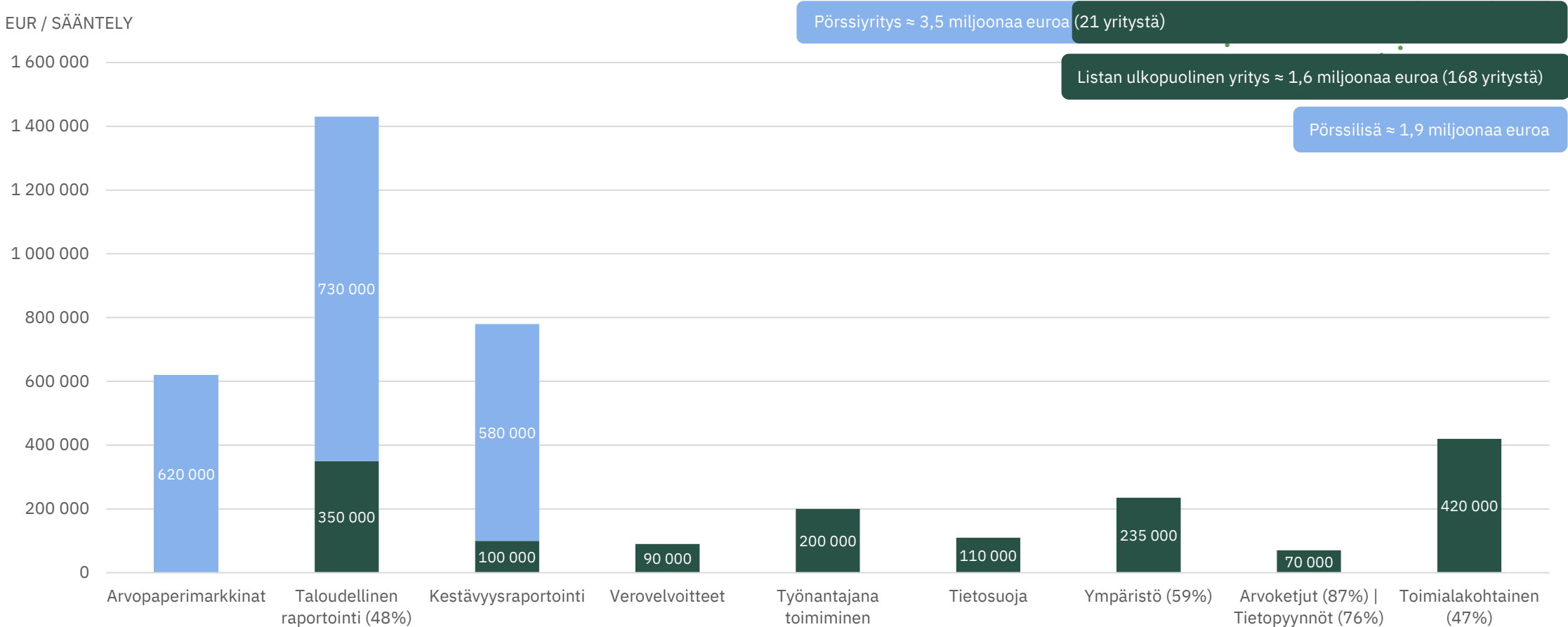
Näille yrityskategorioille aiheutui kustannuksia tavanomaisen yrityksiä koskevan sääntelyn lisäksi muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevasta sääntelystä, IFRS-kirjanpitostandardin asettamista vaatimuksista sekä kestävyysraportointivelvoitteista.

Koska selvitykseemme osallistui pörssiyrityksiä liikevaihdoltaan useammasta kategoriasta, on niin sanotusta *pörssilisästä* aiheutuvia kustannuksia syytä tarkastella edellä mainituille yrityskategorioille yhteisesti laskettujen keskiarvojen mukaisesti.

Seuraavalla dialla (35) olevan taulukon oikeassa ylälaudassa on esitetty kustannuksien maksimimäärä per yritys sekä niiden yritysten määrä, jotka ovat osallistuneet selvitykseemme haastattelun tai kyselyn kautta.

Pörssilisästä aiheutuneet kustannukset

Yhteenvedo

Tässä kappaleessa esitettyjä kustannusarvioita ei tule tulkita kattavana esityksenä pörssiyrityksille sääntelystä aiheutuvista kustannuksista, vaan ainoastaan pyrkimyksenä havainnollistaa pörssiyrityksiin kohdistuvan sääntelyn kustannuksia tietyiltä osin.

Selvityksen havaintojen perusteella voidaan todeta, että julkisen kaupankäynnin kohteena oleminen aiheutti vuonna 2024 merkittävän kustannusrasitteen Suomessa toimiville pörssiyrityksille.

Toisaalta on paikallaan nostaa esiin myös se, että pörssistatus tuo mukanaan myös lukuisia hyötyjä rahoituksen näkökulmasta katsoen.

Selvityksemme perusteella ongelmat pörssistatuksen osalta eivät kohdistu tiettyyn sääntelykokonaisuuteen, vaan siihen että yrityksen liiketoiminnan fokus muuttuu pörssistatuksen myötä aiempaa compliance-painotteisemmaksi, mikä saattaa olla erityisesti Small Cap –pörssiyritysten kasvun ja kehityksen kannalta haitallista esimerkiksi yrityksen johdon ajan kuluessa enemmän ei-liiketoiminta-asioiden käsittelemiseen (ks. dia 41)

Selvityksemme perusteella voidaan todeta, että jos kestävyysraportointivelvoitteiden kaltaiset sääntelystrategiat ja -soveltamisalat yleistyvät, ei pörssiyritysstatuksen omaaminen ole pienimmille pörssiyrityksille sääntelystä aiheutuvien kustannusten vuoksi erityisen houkuttelevaa, joka voi osaltaan selittää viime vuosien aikana yleistynyttä konsortio-ostotarjousten trendiä ja pääomasijoittajien roolin kasvua finanssimarkkinoilla.

JATKOKYSYMYS I

Mitä tarkastelemanne sääntelykokonaisuudet pitävät sisällään?

a)

Arvopaperi- markkinat

...pörssi- ja arvo-osuusrekisterimaksut, sisäpiirihallinnon, yhtiöesitteen ylläpitämisen, pörssitiedottamisen, yhtiökokouksen järjestämisen, ja hallinnointikoodin noudattamisen.

Yritykset eivät pitäneet arvopaperimarkkinoita koskevaa sääntelyä erityisen kuormittavana kokonaisuutena. Ongelmat arvopaperimarkkinasääntelyn osalta liittyvät siihen, kuinka yrityksen liiketoiminnan fokus muuttuu listautumisen myötä aiempaa compliance-painotteiseksi, joka saattaa olla yrityksen kehityksen kannalta haitallista. Listautumisen myötä yrityksen hallituksen ja johdon palkkiot nousevat samalla, kun ulkoisten palveluntarjoajien kustannukset kasvavat.

Taloudellinen raportointi

...taloushallinnon ammattilaisten käyttämän työajan, IFRS-kirjanpitostandardin asettamat vaatimukset (pörssiytykset), taloushallinnon järjestelmien käyttökustannukset sekä ulkoisille tilintarkastajille maksetut palkkiot.

”Modernien taloushallinnon järjestelmien kustannukset ovat miljoonaluokkaa. Tämän lisäksi yrityksessämme työskentelee raportoinnin parissa eri liiketoiminnoissa yhteensä parikymmentä henkilöä, sekin miljoonaluokkaa. Nyt implementoidut muutokset kestävyysraportointivelvoitteiden ja hiilirajamekanismin (CBAM) osalta tuovat vuosittain tyypillisesti satojen tuhansien eurojen lisäkulut resurssipanostusten ja järjestelmämuutosten vuoksi.”

Kestävyys- raportointi

...sisäisesti käytetyn työajan, koulutukset, ulkoiset konsulttipalvelut, uusien järjestelmien rakentamisen ja vanhojen päivittämisen sekä varmentamisen ja raportoimisen.

Ensimmäisen aallon yrityksille aiheutui kustannuksia lakisääteisestä raportoisesta, kun taas ensimmäisen aallon ulkopuolisille yrityksille kustannuksia aiheutui raportointivelvoitteisiin valmistautumisesta.

(ks. diat 30-32, jotka erityisesti koskevat kestävyysraportointivelvoitteita aiheutuneita kustannuksia)

Verovelvoitteet

...taloushallinnon ammattilaisten ja juristien käyttämän työajan, ulkoiset konsulttipalvelut sekä verovelvoitteiden noudattamiseen tarvittavat järjestelmät ja niiden päivittämisen.

Kustannuksia saattoi aiheutua esimerkiksi ALV-kannan muutoksesta 24 prosentista 25,5 prosenttiin sekä minimiverodirektiivin voimaansaattamisesta.

Ylimääräisiä kustannuksia yritykset katsoivat aiheutuvan sääntelymuutoksista riippumattomista veroviranomaisten tulkintamuutoksista sekä byrokraattisista prosesseista ja ennakoimattomista ratkaisuksista esimerkiksi T&K-yhdistelmävehennyksiä koskien.

Työnantajana toimiminen

...työterveyshuollon järjestämisen, työajan seurannan, lakisääteiset koulutukset (esimerkiksi työsuojeluun liittyen), palkkahallinnonjärjestelmät, ja yrityksen HR-funktion käyttämän sisäisen työajan.

Tarpeettomia kustannuksia aiheutui ulkomaalaisiin työntekijöihin liittyvistä seikoista:

”Ulkomaalaisia työntekijöitä koskevat lakimuutokset aiheuttavat rutkasti kustannuksia. Tiukennettu ulkomaalaislainsäädäntö ja sen viranomaistulkinnat ovat ristiriidassa työlainsäädännön kanssa.”

”Ulkomailla tapahtuvaan projektityöhön liittyvät kansalliset veroratkaisut sekä puutteellinen integraatio aiheuttavat kohtuuttoman paljon kustannuksia.”

b.)

Tietosuoja

...ICT- ja oikeudellisten ammattilaisten käyttämän työajan sekä it-järjestelmien päivittämisen ja kehittämisen.

Jos yrityksen ydinliiketoimintaan kuului laajan asiakasrekisterin (esim. kuluttajaliiketoiminnassa) ylläpito ja sen käyttö erilaisiin tarkoituksiin, kustannukset tietosuojasääntelystä olivat merkittävästi suuremmat kuin yrityksellä, jonka liiketoiminta muodostui pääasiassa palveluiden kaupasta yritysten välillä.

ETLAn havaintojen perusteella tiukka tietosääntely vähentää T&K-investointeja: tietyillä toimialoilla pelkästään kotimarkkinoilla liiketoimintaa harjoittavien yritysten T&K-investoinnit laskivat 63 prosenttia, kun taas monikansallisilla yrityksillä vastaavat investoinnit laskivat noin 27 prosenttia.

Ympäristösääntely

...investointien suunnittelun, YVA-menettelyt, investointien pitkittymisen ja moninaiset lupa- ja kaavoitusprosessit.

EK:n havaintojen perusteella Suomessa oli luvanvaraisia toimintoja vuonna 2017 noin 15 000, kun vastaavat luvut olivat Ruotsin osalta 4 000 ja Tanskan osalta 5 300.

”Erityisesti maa-ainesten ottotoimintaan liittyvät hallinnolliset kustannukset ovat lisääntyneet viime vuosina merkittävästi. Kuluja kertyy eritoten lausuntopyynnöistä, jotka eivät varsinaisesti liity toimintaan millään tavalla. Kustannuksia aiheuttaa myös kyseisten viranomaistahojen hitaudesta käsitellä asioita.”

Arvoketjuja koskeva sääntely

...oikeudellisten ammattilaisten käyttämän työajan, ulkoisien konsulttipalveluiden käytön sekä uusien järjestelmien rakentamisen ja päivittämisen.

”Merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttaa metsäkatoasetuksen (EUDR) sekä pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen (PPWR) käyttöönoton seurauksena. Joudumme todennäköisesti palkkaamaan yhden työntekijän vain näiden velvoitteiden täyttämiseksi.”

PTT:n havaintojen perusteella pelkästään metsäkatoasetus aiheuttaa suomalaisille yrityksille 207 miljoonan euron suuruiset vuotuiset kustannukset ja 65 miljoonan euron suuruiset ylläpitokustannukset.

Muita arvoketjuihin liittyviä sääntelyitä: CS3D, CBAM ja EUPR.

Tietopyynnöt

... yrityksen käyttämästä sisäisestä työajasta sekä raportointijärjestelmien rakentamisesta ja päivittämisestä.

Viimeaikainen EU-sääntely on asettanut suurille yrityksille vaatimuksia, jotka täyttääkseen yritykset tarvitsevat tietoja toimitusketjuunsa kuuluvilta yhtiöltä. Viranomaistahot saattavat puolestaan edellyttää yrityksiltä tietojen toimittamista virallisiin rekistereihin tai muihin viranomaistoiminnan tarpeisiin.

”Tilastokeskuksen kyselyt työllistävät ajoittain paljon. Varsinkin tilanteissa, joissa Tilastokeskus kysyy dataa sellaisessa muodossa tai ryhmittelyllä, mitä ei muissa sisäisissä tai ulkoisissa raporteissa tarvita.”

Toimialakohtainen sääntely

Toimialakohtaista sääntelyä on esimerkiksi: elintarvike-, kemikaali-, terveydenhuolto- ja lääke-, energia-, rakennus-, ilmailu-, sekä vakuutus- ja rahoitusala.

Tietyissä yrityksissä toimialakohtainen sääntely muodostaa suurimman osan sääntelystä aiheutuneista kustannuksista, kun taas toisiin yrityksiin ei toimialakohtainen sääntely välttämättä sovellu.

Toimialakohtainen sääntely koskettaa selvitykseen osallistuneista yrityksistä noin 47 prosenttia.

Toimialakohtaisesta sääntelystä ks. esimerkkinä kemianteollisuus (dia 51).

JATKOKYSYMYS II

Kuinka suuren osuuden sääntely vie yritysten työajasta?

Valikoidut nostot yritysten arjesta

8–9 %

Sääntelyn parissa työskentelevä henkilöstö

15 %

Sääntelyn osuus
pörssiyritysten
johtajien työstä

12 %

Sääntelyn osuus listan
ulkopuolisten yritysten
johtajien työstä

Yritysjohtajien ja henkilöstön kuormitus

Johdon työaika

Selvityksemme perusteella pörssiyritysten johtajien työajasta kuluu 15 prosenttia sääntelystä aiheutuvien velvoitteiden käsittelemiseen.

Vastaava osuus pörssin ulkopuolisissa yrityksissä on keskimäärin 12 prosenttia.

Selvityksemme perusteella siis lähes kuudesosa (1/6) yritysjohton työajasta kuluu sääntelystä johtuviin teemoihin.

Kun viimeaikaisessa keskustelussa suomalaisiin yritysjohtajiin on kohdistunut kritiikkiä kasvuhaluukkuuden puutteesta on hyvä pitää mielessä, kuinka suuri osa yritysjohtajien ajasta kuluu muuhun kuin yrityksen kehittämisen ja kasvun hakemisen kannalta keskeisiin teemoihin.

Sääntelyn parissa työskentelevä henkilöstö

Selvityksen perusteella yrityksen kokoluokasta riippumatta sääntelyn parissa työskentelee keskimäärin 8–9 prosenttia yritysten henkilöstöstä.

Yrityksen koon pienentyessä sääntelyn parissa työskentelevän henkilöstön määrä ei vähene samalla tavalla kuin sääntelystä yritysjohdolle koitua kuormitus pörssiyhtiöiden ja listan ulkopuolisten yhtiöiden välillä.

Huomiomme yritysten johdon työaikaa ja sääntelyn parissa työskentelevää henkilöstöä koskien ovat vastoin yleisesti hyväksyttyä näkemystä sääntelyn suhteellisen kuormituksen kasvusta, mitä pienempää yrityskategoriaa kohden mennään.

On kuitenkin paikallaan huomauttaa, että selvityksemme koostuu liikevaihdoltaan yli viiden miljoonan euron suuruisista yrityksistä eikä huomioi kaikista pienempiä yrityksiä, joilla sääntelystä aiheutuva kuormitus saattaa olla tässä esittämäämme suurempaa.

JATKOKYSYMYS III

Kuinka kustannuksia voitaisiin vähentää?

Kansalliset pyrkimykset yritysten taakan vähentämiseksi

Toimintaohjelma 2008-2012

Yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseen pyrkinyt kansallinen toimintaohjelma jäi kauaksi 25 prosentin tavoitteestaan: vähennys oli lopulta alle 1% kokonaistaakasta.

Suhteellisesti merkittävin kevennys yritysten hallinnolliseen taakkaan saavutettiin julkisten hankintojen osalta, mutta toimenpiteillä ei ollut merkittäviä vaikutuksia kokonaistaakkaan, koska julkisten hankintojen osuus yritysten kokonaistaakasta oli marginaalinen.

Eniten hallinnollista taakkaa katsottiin vuonna 2012 olevan työnantajana toimimisen ja verotuksen aloilla, joiden osalta merkittäviä muutoksia ei ohjelman myötä onnistuttu saavuttamaan.

Norminpurkutalkoot

Vuonna 2015 toimintansa aloittaneen Sipilän hallituksen yhtenä kärkihankkeena oli normien purkaminen ja sääntelyn sujuvoittaminen.

Hallituskauden aikana perustettiin lainsäädännön arviointineuvosto ja muun muassa yksi ulos –periaate otettiin kokeiluun.

Tämän lisäksi norminpurkuhankkeita toteutettiin ministeriökohtaisesti.

Vastaavanlaisia kokonaisvaltaisia hankkeita ei ole sittemmin toteutettu, mutta sääntelyn laadun parantaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen ovat pysyneet eri painotuksin hallitusten agendalla.

Hallinnollisen taakan keventäminen

Vuonna 2023 toimintansa aloittaneen Orpon hallituksen aikana yrityksiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventämiseksi on sovellettu yksi sisään, yksi ulos –periaatetta, jonka lisäksi tavoitteeksi on asetettu 300 tarpeettomaksi katsotun normin purkaminen.

Yksi sisään, yksi ulos –periaatteen noudattamisessa on hyödynnetty sääntelytaakkalaskuria, jota on käytetty sen varmistamiseksi, ettei yritysten hallinnollinen taakka kasvaisi. Yksi sisään, yksi ulos -periaatetta ei kuitenkaan sovelleta EU-sääntelyyn, minkä vuoksi kyseisen mekanismin avulla ei voida yksistään taata sitä, ettei yritysten hallinnollinen taakka kasvaisi.

Hallituskauden yhtenä merkittävänä hankkeena voidaan pitää uutta Lupa- ja valvontavirastoa, joka aloittaa toimintansa vuoden 2026 alusta alkaen.

Taakkaraportti 2024

Työ- ja elinkeinoministeriön havaintojen mukaan yksi sisään, yksi ulos -periaatteeseen sisältyvät hallituksen esitykset ovat vähentäneet yritysten hallinnollista taakkaa yhteensä 120 miljoonalla eurolla.

Selvitykseemme osallistuneet yritykset eivät kuitenkaan kokeneet hallinnollisen taakan keventyneen. Kysyttäessä, vastaavatko raportin havainnot yritysten kokemuksia hallinnollisen taakan kehityksestä, 15% yrityksistä vastasi myönteisesti, kun taas 85% vastasi kielteisesti.

Yritysten penseää suhtautumista voi selittää osaltaan se, ettei tehdyissä keventämistoimenpiteissä ole otettu huomioon niitä lukuisia EU-säädöksiä, joiden voimaansaattaminen on kuormittanut suomalaisia yrityksiä.

Valikoidut lainaukset yrityksiltä

”CBAM-valmistautuminen vei paljon työaika. Onneksi CBAM ei nyt lopulta koskekaan meitä.”

”Oletamme NIS2-direktiivin ja kansallisen lainsäädännön asettavan meille kuluva vuoden aikana sopimuksellisia velvoitteita ja raportointivaateita. Tästä aiheutuvat lisäkulut tulevat olemaan useampia satoja tuhansia euroja vuodessa.”

”Konkreettinen kevennys on ollut lykkääntynyt CRSD-raportointivelvollisuus, joka voimaan astuessaan olisi aiheuttanut 100 000–200 000 euron vuotuiset lisäkustannukset, josta ei koidu muuta lisäarvoa kuin auditoitu raportti.”

” Jokainen uusi sääntely (myös valmistelun alainen) aiheuttaa sen, että joudumme siirtämään ”vapaat johdon resurssit” liiketoiminnan kehityksestä direktiivien ymmärtämiseen, analysoimiseen, prosessien rakentamiseen ja raportointiin, jossa käytetään apuna ulkopuolista ja kallista konsulttityötä.”

Esimerkkejä Tanskasta?

Taloudellisen raportoinnin digitalisointi

Koska merkittävä osa taloudellisesta raportoinnista aiheutuneista kustannuksista katsottiin selvityksessämme yritysten näkökulmasta tarpeettomaksi, herää kysymys siitä, että mitä näiden kustannuksien vähentämiseksi voitaisiin tehdä?

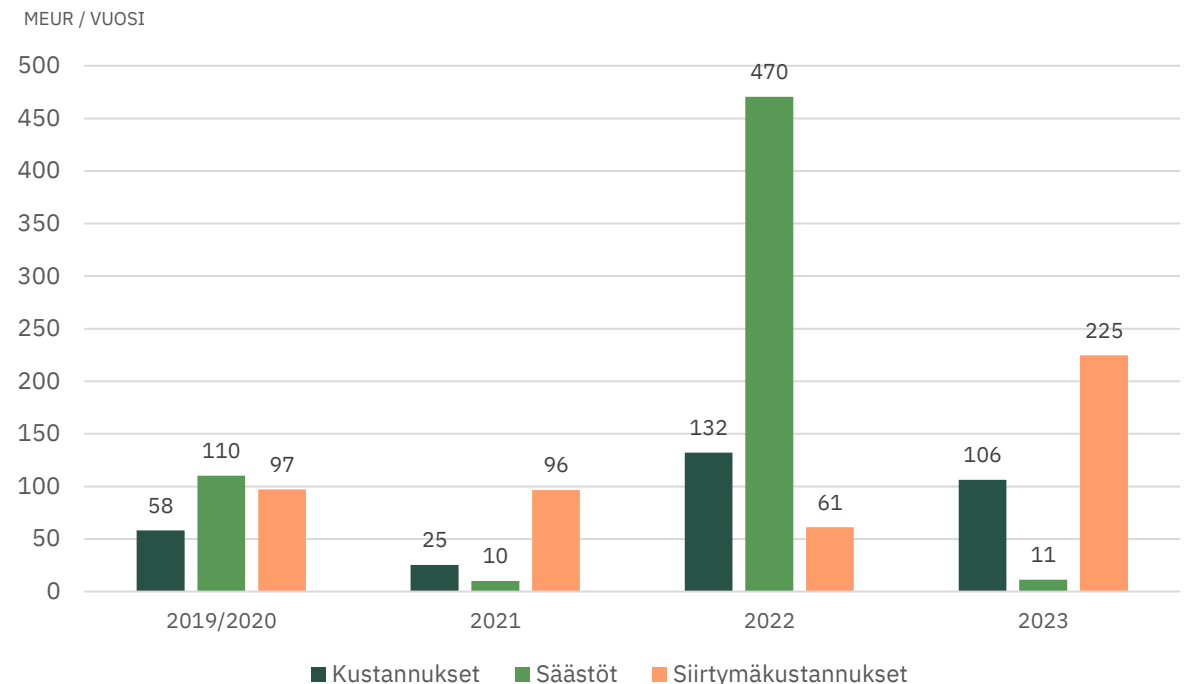
Tanskassa taloudellisen raportoinnin digitalisoinnilla ja automatisoinnilla arvioitiin saavutettavan noin 400-500 miljoonan euron suuruiset vuotuiset säästöt yrityksille.

Taloudellisen raportoinnin digitalisointi oletetaan johtavan myös kestävyysraportoinnin digitalisointiin.

Tanskasta saadut havainnot toimivat esimerkkinä siitä, kuinka innovatiivinen sääntelypolitiikka voi johtaa ratkaisuihin, jotka helpottavat myös uusien sääntelykehikkojen toimeenpanoa.

Samalla Tanskasta saadut havainnot tukevat näkemystä siitä, että yrityksille sääntelystä aiheutuvia kustannuksia voidaan keventää merkittävästi puhtaasti kansallisilla toimenpiteillä.

Sääntelystä aiheutuneet kustannukset Tanskassa (muokattu)

Esimerkkejä Saksasta?

Saksassa sääntelystä aiheutuvia kustannuksia on seurattu jo vuodesta 2011 alkaen kustannuskehitystä kuvaavan indeksin avulla (ks. dia 16)

Suurimmat kustannussäästöt Saksassa on saavutettu byrokratian vähentämiseen pyrkivien lakipakettien I–IV myötä.

Merkittävä osa saavutetuista kevennyksistä liittyy digitalisaation hyödyntämiseen viranomaisasioinnissa, laskutuksessa ja erilaisissa sopimusasioissa. Myös kirjanpitoon liittyvien kynnsarvojen nostot on nähty keinona vähentää sääntelystä aiheutuvia kustannuksia erityisesti pk-yrityksille.

Mittaushistorian suurimpien kustannusten ennakoitiin vuoden 2024 vuosikertomuksessa aiheutuvan kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattamisesta: "Never before has one single regulatory initiative triggered such a large increase in bureaucracy costs".

Arviointineuvoston mukaan seuraava looginen askel Saksassa olisi asettaa konkreettisia tavoitteita byrokratiasta aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi, esimerkiksi neljällä miljardilla eurolla vuodessa, sekä uudistaa yksi sisään, yksi ulos -periaatetta siten, että siinä asetetaan raja uusien kustannusten enimmäismäärälle ja huomioidaan EU-sääntelystä aiheutuvat kustannukset.

JATKOKYSYMYS IV

Mitä muuta on otettava huomioon?

...Paljonkin

On selvää, että sääntelystä aiheutuu lukuisia hyötyjä: esimerkiksi ympäristösääntelyn avulla varmistetaan se, ettei teollisesta toiminnasta aiheudu vaaraa ympäristön pilaantumisesta, arvopaperimarkkinoilla toiminen avaa yrityksille laajemmat mahdollisuudet rahoitukselle ja tietosuojasääntelyn avulla varmistetaan se, että henkilötietoja käytetään asianmukaisesti.

Sääntelyn positiiviset vaikutukset eivät kuitenkaan kumoa sen kustannuksia tai vapauta päättäjiä niiden aiheuttamista koskevasta vastuusta. Sääntelyä voidaan sujuvoittaa myös sen ydinsisällöstä tinkimättä. Lisäksi kaikki yrityksiä koskeva sääntely ei ole tarpeellista tai oikeasuhtaista.

Sääntelystä aiheutuvien hyötyjen euromääräinen kvantifioiminen ja niiden punninta vastoin sääntelystä aiheutuvia haittoja on käytännössä erityisen haastavaa, eikä se ole kuulunut tämän selvityksen rajaukseen.

Sääntelyn hyötyjen ja haittojen punninnan haasteellisuutta havainnollistaa osaltaan se, että lainsäädännön arviointineuvoston havaintojen mukaan tarkastelluissa hallituksen esityksissä oli puutteita määrällisissä arvioissa sekä kustannusten ja hyötyjen kuvaamisessa 68 prosentissa arvioiduista esityksistä.

Esimerkkinä tietosuojasääntely

Kustannuksiin kohdistuvassa tarkastelussa ei myöskään havainnollistu liiketoimintaa rajoittavan sääntelyn haitalliset vaikutukset.

ETLAn havaintojen perusteella lääke- ja bioteknologia-alalla terveystietojen käyttöä koskevan tiukan tietosuojasääntelyn on havaittu vähentävän T&K-investointeja.

Tietosuojasääntelyn voimaantulon jälkeen pelkästään kotimarkkinoilla liiketoimintaa harjoittavilla yrityksillä T&K-investoinnit olivat laskeneet 63 prosenttia, kun taas monikansallisilla yrityksillä vastaavat investoinnit olivat laskeneet noin 27 prosenttia.

Käytännön liiketoiminnassa tietosuojasääntelystä aiheutuvat haasteet eivät siis niinkään kulminoidu sääntelyn noudattamisesta aiheutuviin compliance-kustannuksiin, vaan niihin rajoituksiin, joita tiukka tietosuojasääntely liiketoiminnalle asettaa.

Tiukan tietosuojasääntelyn ympäristössä yritysten tulisi ennakolta suunnitella, miten ne aikovat tulevaisuudessa käyttää keräämäänsä dataa tuotekehityksessään tai esimerkiksi tekoälyn kouluttamisessa.

Suurien monikansallisten yritysten resurssit saattavat riittää tähän, mutta monilla pk-yrityksillä ei ole tällaiseen pohdintaan riittävää osaamista eikä resursseja, mikä ETLAn selvityksessä havainnollistuu vähentyneiden T&K-investointien suurena määränä.

Esimerkkinä kemianteollisuus

Suomessa toimivien kemianteollisuuden yritysten liikevaihto on vuositasolla noin 30 miljardia euroa. Tästä noin puolet menee vientiin, mikä tekee kemianteollisuudesta Suomen toiseksi suurimman vientialan.

Kemianteollisuus ry:n kyselyn (toteutettu joulukuussa 2024) perusteella 74 prosenttia alan yrityksistä katsoo, että niiden liiketoimintaan kohdistuva sääntely toimii kasvun esteenä. Sääntelystä yrityksille aiheutuvat kustannukset ovat keskimäärin noin 4,5 % liikevaihdosta, eli vuositasolla noin 495–660 miljoonaa euroa.

Euroopan kemianteollisuuden kattojärjestö Ceficin mukaan sääntelystä aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan noin 12–13 % kokonaisarvonlisästä (jopa kaksi kertaa enemmän kuin T&K-menot).

Kemianteollisuudelle kustannuksia aiheuttavat muun muassa:

- a) REACH-rekisteröinnin keskimääräiset kustannukset yritystä kohden ovat noin 44 000 euroa 1–10 tonnin rekisteröinnistä ja rekisteröityä ainetta kohden noin 95 000 euroa, kun taas tonnimääräluokassa 10–100 tonnia kustannukset yritystä kohden ovat keskimäärin noin 101 000 euroa ja rekisteröityä ainetta kohden noin 280 000 euroa.
- b) Tulevan yhdyskuntajätedirektiivin maksajiksi on laajennetun tuottajavastuun perusteella esitetty lääke- ja kosmetiikka-alaa, vaikka mikroepäpuhtauksia päätyy vesiin myös muiden toimijoiden taholta. Jätevedenpuhdistamojen investointikustannukset ovat 280–815 miljoonan euron välillä. Lisäksi puhdistamojen vuosittaiset käyttökustannukset kasvavat muutamilla miljoonilla euroilla. Tällä saattaisi olla välillisiä vaikutuksia Suomessa lääkkeiden tarjontaan, koska niiden tukkuhinnat ovat jo tällä hetkellä varsin matalat.
- c) ”Tuotteiden maahantuonnin määrät raportoidaan kerran vuodessa Tukesin ylläpitämään KemiDigi-järjestelmään. Tämä on hyvin manuaalista työtä, ja maahantuodut määrät pitää aina myös tullata, joten nämä luvut voisivat hyvin mennä automaattisesti Tullilta Tukesille. Tuotteiden kemikaali-ilmoitukset pohjautuvat tuotteen käyttöturvallisuustiedotteeseen, joka pitää liittää kemikaali-ilmoitukseen liitteeksi, mutta sen lisäksi samoja tietoja pitää myös syöttää KemiDigi-järjestelmään manuaalisesti.”
- d) Lisäksi kustannuksia on aiheutunut siitä, että viranomaiset ovat lähettäneet yrityksille tietopyyntöjä sellaisista tuotteista, joista viranomaisilla on jo kaikki tarvittavat tiedot omissa järjestelmissään, sekä kemikaalien käsittelyä, kuljetusta ja pakkaamista koskevista lukuisista määräyksistä.

ek

Lähteet

Bruegel (2024). Simplifying EU law: A cumbersome task with mixed results. Saatavilla: <https://www.bruegel.org/analysis/simplifying-eu-law-cumbersome-task-mixed-results>

Bundestag (2025). EU-Richtlinie zur Nachhaltigkeitsberichterstattung. Saatavilla : <https://www.bundestag.de/presse/hib/kurzmeldungen-1112542>

CEFIC (2024). Facts and figures 2024. Saatavilla: <https://cefic.org/resources/powerpoint-2024-cefic-facts-and-figures/>

Draghi (2024). The Draghi report on EU competitiveness. Saatavilla: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

Epicenter (2024). EU regulatory volume has doubled since the Treaty of Lisbon. Saatavilla: <https://www.epicenternetwork.eu/briefings/eu-regulatory-volume-has-doubled-since-the-treaty-lisbon/>

EIB (2023). Investment barriers in the EU 2023. Saatavilla: https://www.eib.org/attachments/lucalli/20230330_investment_barriers_in_the_eu_2023_en.pdf

EK (2017). Ympäristönsuojelulain muuttaminen (ilmoitusmenettely). Saatavilla: <https://ek.fi/lausunnot/ymparistonsuojelulain-muuttaminen-ilmoitusmenettely/>

EK (2025). Tietoa Suomen taloudesta: Ulkomaankauppa. Saatavilla: <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tietoa-suomen-taloudesta/ulkomaankauppa/>

Erhvervsministeriet (2024). Redegørelse om bedre regulering for erhvervslivet 2023. Saatavilla: <https://www.em.dk/aktuelt/udgivelser-og-aftaler/2024/jun/redegoerelse-om-bedre-regulering-for-erhvervslivet-2023>

ETLA (2025). Privacy Regulation and R&D Investments: Causal Evidence from Global Pharmaceutical and Biotechnology Firms. Saatavilla: <https://www.etla.fi/julkaisut/working-papers/privacy-regulation-and-rd-investments-causal-evidence-from-global-pharmaceutical-and-biotechnology-firms/>

Euroopan komissio (2018). Study on the impacts of the 2018 REACH registration deadline. Saatavilla: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bbf2a250-c996-11eb-84ce-01aa75ed71a1/language-en>

HE (79/2025). Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2025/79>

Kemianteollisuus (2024). Sääntelystä yrityksille satojen miljoonien hintalappu vuodessa – kemianteollisuuden suhdannenäkymät edelleen heikot, lomautuksia ja irtisanomisia poikkeuksellisen paljon.

Letta (2024). Much more than a market: Report by Enrico Letta. Saatavilla: <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

Lähteet

Lainsäädännön arviontineuvosto (2024). Lainsäädännön arviointineuvoston vuosikatsaus 2024. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166163>.

Määttä & Tala (2015). Mitä sääntely maksaa – sääntelytaakan ja lainsäädännön kustannusten tarkastelua. Saatavilla : <https://www.edilex.fi/artikkelit/14952>

National Regulatory Council (2024). Annual report 2024: Good legislation. Digital administration. Less bureaucracy. Saatavilla: https://www.normenkontrollrat.bund.de/Webs/NKR/EN/publications/Annual-Reports/Annual-Reports_node.html

Politico (17.2.2025). How von der Leyen blindsided Brussels with her deregulation drive. Saatavilla: <https://www.politico.eu/article/ursula-von-der-leyen-blindsided-eu-brussels-deregulation-drive/>

PTT (2025). EU:n metsäkatoasetuksesta suurimmat kustannukset puuta käyttäville yrityksille ja suurille kaupan alan toimijoille. Saatavilla: <https://www.ptt.fi/eun-metsakatoasetuksesta-suurimmat-kustannukset-puuta-kayttaville-yrityksille-ja-suurille-kaupan-alan-toimijoille/>

Rantala & muut (2018). Sääntelytaakan arviointi ja vähentäminen. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160704>

Tilastokeskus (18.9.2025). Kansantalouden vuositilinpito. Saatavilla: <https://stat.fi/tilasto/vtp>

TEM (2012). Selvitys yritysten hallinnollisen taakan kehityksestä: loppuraportti, TEM raportteja 15/2012.

TEM (2024). Yksi sisään, yksi ulos – Vuosittainen taakkaraportti 2024.

Saatavilla:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166128/VN_2025_23.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tillväxtverket (2024). Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2024. Saatavilla: <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/omtillvaxtverket/varauppdrag/allauppdra/g/foretagensregelkostnader.2743.html>

Veronmaksajain keskusliitto (2025). Verokertymä Suomessa. Saatavilla:

<https://www.veronmaksajat.fi/tutkimus-ja-tilastot/suomen-verot-ja-menot/verotuotot/>

VTT (2024). Yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistuksen kustannukset - mikroepäpuhtauksien poisto ja hallinta. Saatavilla: <https://www.laaketeollisuus.fi/media/julkaisut/esitteita-ja-raportteja/vtt-raportti-yhdyskuntajatevesidirektiivin-kustannuksista-final.pdf>

VTV (2014). Selvitys: Toimintaohjelma yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Saatavilla:

<https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/06/25084220/toimintaohjelma-yritysten-hallinnollisen-taakan-vahentamiseksi-netti-02-2014.pdf>